

UiT Norges arktiske universitet

UPV: Utdanning for profesjonalisering av veilederrollen

Universitetet i Sørøst-Norge (USN)

Høgskolen i Innlandet (HINN)

UiT- Norges Arktiske Universitet (UiT)

Veiledning av nyutdannede nytilsatte
lærere i barnehage og skole

Kunnskapsdepartementet

De nasjonale rammene består av de tre elementene:

[Avtale om prinsipper og forpliktelser for
veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere
i barnehage og skole](#)

- En digital faglig veileder om hvordan gode veiledningsordninger kan utformes og gjennomføres lokalt
- Et utdanningstilbud for veiledere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring (30 stp) basert på prinsippene for veiledning av nyutdannede lærere.

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/veiledning-av-nyutdannede/>

Veilederutdanning for lærere

Veilederutdanning for praksislærere i barnehagen - 30 stp. på masternivå,
Udir konkurransegrunnlag: Del av KFB ordninga med stipend (UiT og HINN)

Veilederutdanning for lærere i barnehage og skole - 30 stp., modulbasert fortrinnsvis på masternivå.

Udir konkurransegrunnlag: Del av KFK ordninga for grunnskolelærere
(USN og HINN)

Grunnmodul: Veilederutdanning for lærere i barnehage og skole

Valgmodul: Profesjonskvalifisering: Veiledning av studenter og nyutdannede

Valgmodul: Profesjonsveiledning: Prosessveiledning for kvalitetsutvikling

Problemstillinger:

UTDANNING FOR PROFESJONALISERING AV VEILEDERROLLEN (UPV)

- 1) Hvordan erfarer studentene sine læreprosesser i studiet?
- 2) Hvordan beskriver studentene sitt læringsutbytte?
- 3) Hvordan vurderer studentene at studiets innhold og arbeidsformer har bidratt i deres læring?

Forskningsdesign:

- Innhentning av data: Studentenes oppgaver, presentasjoner, arbeidskrav, eksamener og evalueringer i studiene
- Analyse av data fra kull 2020-2021
- Mye data fra de ulike veiledningsstudiene
- Grovanalysert mye av dataene
- De ulike utdanningene har gjort en grundigere analyse av utvalgte datasett
- Analysetilnærming, Kontekstuell analyse (Svensson & Dumas, 2013) med de fire perspektivene (Kindeberg, 2008, 2011; Røise & Bjerkholt, 2020)

Presentasjoner fra de ulike del-prosjektene

Kontekstuell analyse med de fire inngangene

-Tendenser og foreløpige funn-

1) UIT - VEILEDERUTDANNING FOR PRAKSISLÆRERE I BARNEHAGEN

- Inger Merethe Hansen og Kirsten Sivertsen Worum

2) HINN - VEILEDERUTDANNING FOR PRAKSISLÆRERE I BARNEHAGEN

- Arnhild Blystad og Linn Terese Bern

3) HINN - VEILEDERUTDANNING FOR LÆRERE I BARNEHAGE OG SKOLE

- Susanne Jonsson og Eva Bjerkholt

4) USN - VEILEDERUTDANNING FOR LÆRERE I BARNEHAGE OG SKOLE

- Heidi Østland Vala, Lene Joensen Kjær og Eva Bjerkholt

Foto: Christian Halvorsen
UiT Norges arktiske universitet

VEILEDERUTDANNING FOR PRAKSISLÆRERE I BARNEHAGEN UiT Norges arktiske universitet

Inger Merethe Hansen
Universitetslektor

Kirsten Sivertsen Worum
Førstelektor

UiT Norges arktiske universitet

Fysiske samlinger (6)

1. samling
Forelesninger
Seminar
Veiledningsøvelser

2. samling
Seminar
Veiledningsøvelser

3. samling
Seminar
Veiledningsøvelser

4. samling
Seminar
Veiledningsøvelser

5. samling
Seminar
Veiledningsøvelser

6. samling
Seminar
Veiledningsøvelser
Presentasjon kunnskapsdeling
på arbeidsplassen

Mellomarbeid (5)

1. Nettarbeid
Nettforelesninger
Studentinnlegg

2. Nettarbeid
Nettforelesninger
Studentinnlegg

3. Nettarbeid
Nettforelesninger
Studentinnlegg

4. Nettarbeid
Nettforelesninger
Studentinnlegg

5. Nettarbeid
Nettforelesninger
Studentinnlegg

Tekster/arbeidskrav (2)

Evalueringer etter hver samling (6)

EKSAMEN

Muntlig i gruppe
Skriftlig hjemme-
eksamen

VEILEDERUTDANNING FOR PRAKSISLÆRERE I BARNEHAGEN
UiT Norges arktiske universitet
2020-2021

«Min tidligere erfaring som veileder bygger på en individorientert tilnærming, med den hensikt at refleksjon over egen praksis skal føre til ny utvikling»

- Ulik erfaringer
- Usikker i rollen som veileder
- Hovedvekt på erfaringer mer H & R-modellen
- Forventning om trygghet i rollen
- Konkrete verktø

Tendenser og foreløpige funn UiT

- Organisering - Omvendt undervisning
 - Øvinger m/ video-obs.
 - Trygghet/utrygghet v/utprøving av ulike tilnærminger
 - Verktøy og grunnlagstenkning
- Dialogisk tilnærming

«Særlig et dialogisk perspektiv på veiledning vekket min interesse. Læringssynet som ligger til grunn her, samsvarer også med mitt syn»

ERFARINGER OG FORVENTNINGER

HVORDAN KOMMER DETTE TIL UTTRYKK I UTDANNINGEN?

BEGRUNNELSER FOR LÆRING LÆRINGSUTBYTTE

VENDEPUNKT

- Sammenhengen mellom ulike deler av omvendt undervisning
- Tegning styrker dialogen
- Lærerstøtte
- Metaveiledning etter øving av ulike tilnærminger gir større trygghet i hvor de selv plasserer seg i feltet

- Nettforedlesninger
- Møte med litteratur
- Utprøving av ulike tilnærminger og diskusjon med andre.
- Video-observasjon av egen veiledning
- Kommunikasjon: Tegning i veiledningssamtalen.

«Det at vi får øve oss i trygge rammer er gull verdt. Vi får diskutere mellom øktene og prøve igjen. Dette bidrar til at jeg blir tryggere for hver gang og jeg tar med meg de andres erfaringer og tips videre. Sammenheng mellom teori og praksis blir veldig tydelig ved at dere henger den på øvelsene vi har gjort og skal gjøre.»

«Tegning ble et positivt element på flere områder...bidro til større ro og trygghet... nå opplevde jeg at samtalen kom i gang og vi utforsket problemet sammen. Slik fremkom nye perspektiver som forblir synlig. Det ga deltakerne forståelse for andres perspektiver, anledning til å gå inn i hver enkelt og få til en grundigere utforskning»

Foto: Ane Marte Ringstad

Høgskolen i Innlandet

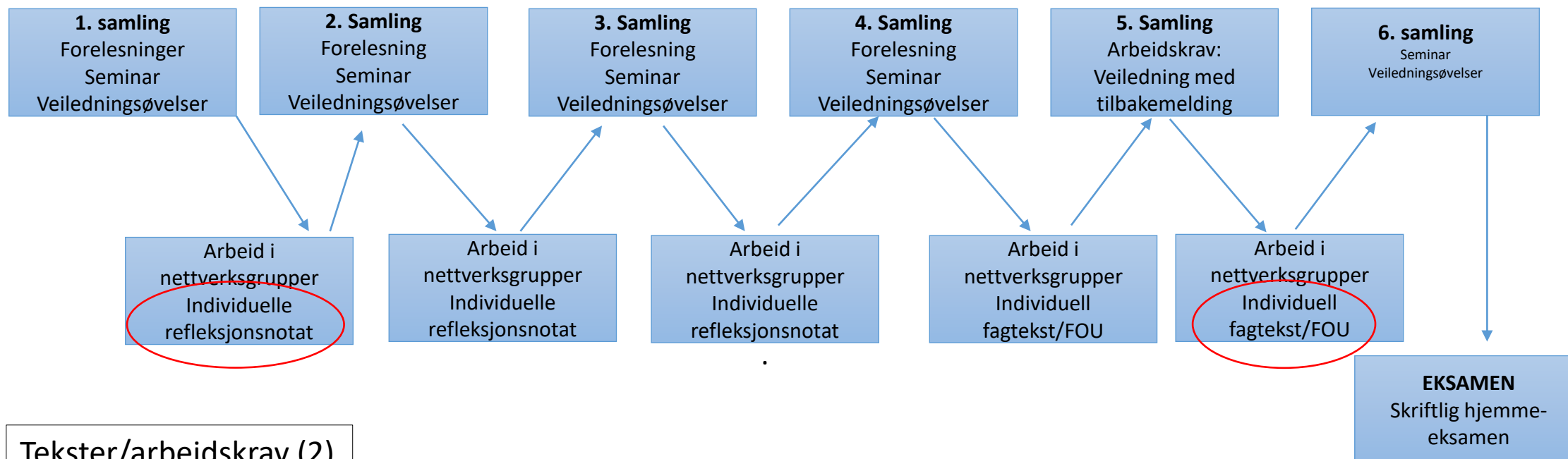
Veiled器utdanning for praksislærere i barnehagen

Høgskolelektor: Arnhild Blystad

Høgskolelektor: Linn Terese Bern

Fysiske 2-dagers samlinger (6)

Sammenhengende emne fra høst til vår

Tekster/arbeidskrav (2)

- 1) Forventningsnotat
- 2) Sluttrefleksjon

HINN: Tendenser og foreløpige funn

«Hvordan få til en bedre kommunikasjon, hvor alle føler seg sett og hørt?»

«Være villig til å gå i endring og tilegne mye nye kunnskaper når andres synspunkter møter min kompetanse og faglighet»

«Veiledning krever tålmodighet og trening, respekt for andres kompetanse og lyst til å lære sammen med en veisøker»

«For det er her utviklingen skjer, i møtet mellom det kjente og det ukjente og dette møtet det skjer for både den som veiledes, men også for den som utfører veiledningen.»

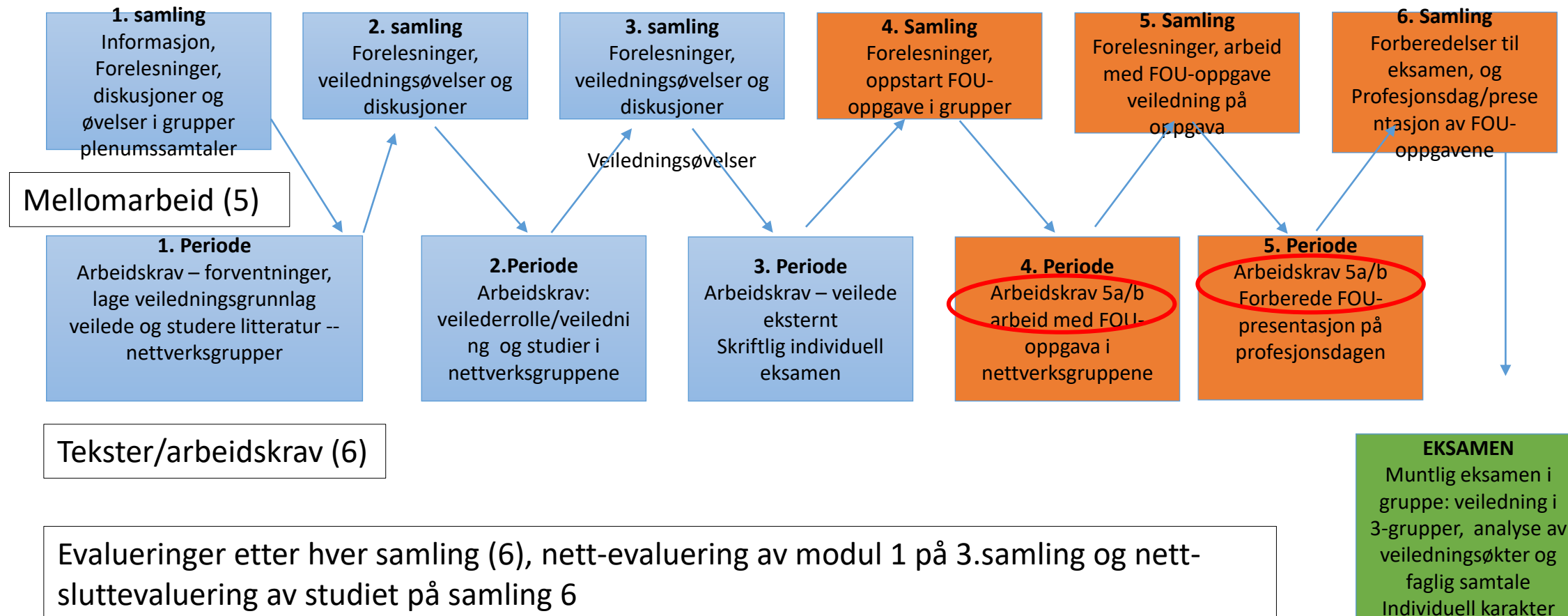
Veilederutdanning for
lærere i barnehage og
skole

Susanne Jonsson
Høgskolelektor

Eva Bjerkholt
Professor II

Heldigitalt studie som er samlingsbasert .Det gjennomføres med tre samlinger pr. semester, totalt seks samlingen med to dager per samling (6 + 6 dager) + skriftlig individuell eksamen (1.modul) og muntlig gruppe eksamen (2.modul)

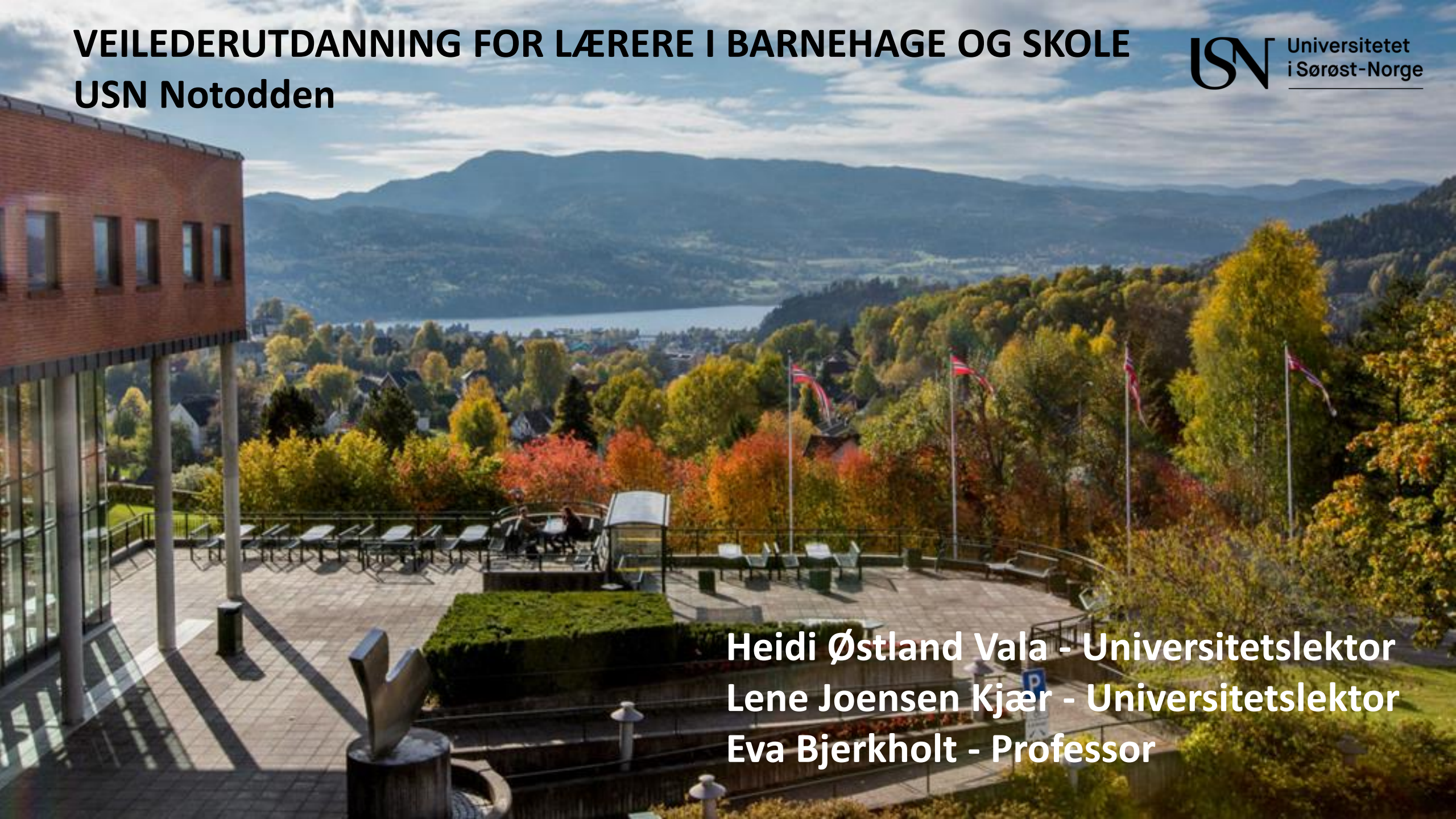
Veilederutdanningen – HINN, organisering og skisse over innhold, arbeidskrav, evalueringer og eksamenskomponenter.

Tendenser og foreløpige funn fra HINN

Erfaringer Forventninger Motivasjon (formell og personlig)	Hvordan uttrykkes dette i utdanningen	Vendepunkt	Læringsutbytte og begrunnelser for dette
• Lite, noe og mye erfaring som veileder • Mer kompetanse og kunnskap om prof. Veil og kommunikasjon. • Verktøy i veiledning (spørsmål, modeller etc.) <i>"Jeg har kjent på at jeg synes det har vært vanskelig å veilede. Jeg har ikke visst helt hvor jeg skal gå og hvordan jeg skal legge det opp, og hvordan jeg skal bli god på å stille de der reflekterende spørsmålene."</i>	• Forventninger om å lære hvordan til fokus på egen veilederrolle og posisjon – Fra instrumentell forståelse til drøfting av hvem ønsker jeg å være som veileder • Betydningen av nettverksgruppene ble tydeligere etter hvert i studiet – hyppigere møter. • Litteraturen var krevende og vanskelig, men ble interessant <i>"I øvingsgruppene har det blitt skapt en trygghet til å prøve og feile, samt gi gode og konkrete tilbakemeldinger på den praktiske veiledningen, da alle på studiet her en felles forståelse av den øvingen som pågår, spesielt rettet mot etikken."</i>	• Møte med litteraturen • Veiledningsøvelsene og ekstern veiledning (arbeidskrav) • Arbeidskravene og sammenhengen mellom dem. • FOU-oppgava ble for mange et vendepunkt i forståelse og bevisstgjøring relatert til egen FOU-oppgave og de andres. <i>«Kombinasjonen mellom forelesinger, teori og praktiske øvelser har vært nyttig og har gitt oss gode kunnskaper og innsikt i hva veiledning er, og hvordan den kan brukes mer systematisk enn det vi har gjort tidligere.»</i>	• Skifte mellom å studere litteratur og å veilede har bidratt til en mer kompleks forståelse av kommunikasjon, særlig det analoge nivået og metakommunikasjon. • Variasjon i arbeidsmåter har gitt innsikt i at veiledning er etisk praksis • Utviklet digitale ferdigheter og kommunikasjonsferdighet er og etisk bevissthet <i>«På digital plattform som Zoom ser vi hverandres ansikt, vi sitter ikke bak hverandre i et klasserom. Som aktive deltakere i et samfunn i endring, må vi være oss vårt ansvar bevisst uavhengig av hvilken plattform vi møtes på.»</i>

VEILEDERUTDANNING FOR LÆRERE I BARNEHAGE OG SKOLE

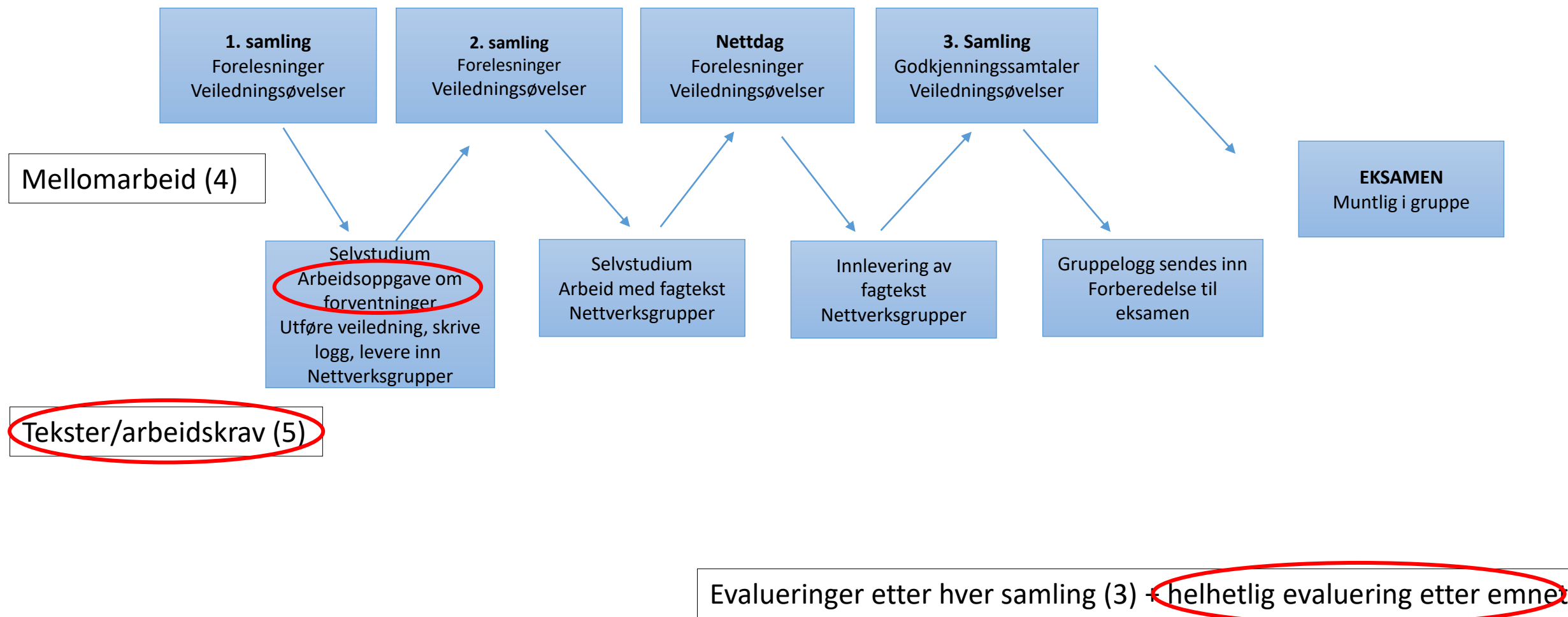
USN Notodden

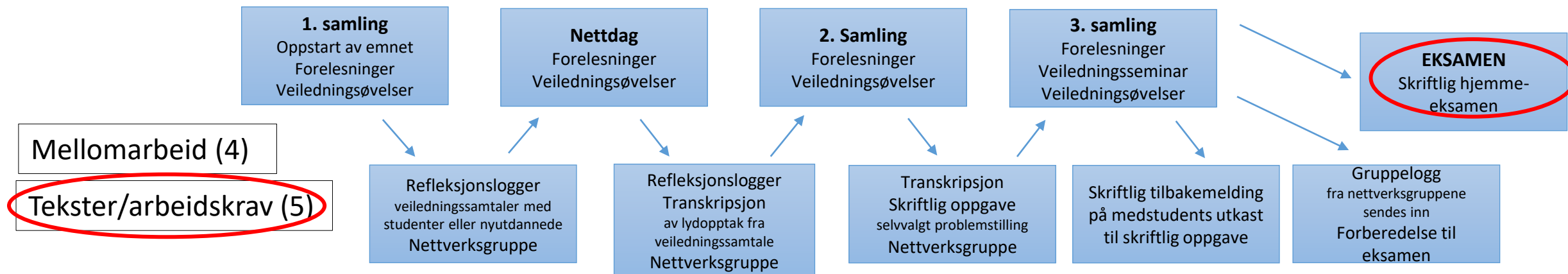
Heidi Østland Vala - Universitetslektor
Lene Joensen Kjær - Universitetslektor
Eva Bjerkholt - Professor

Grunnmodul - USN Notodden, høst. Fysiske 2-dagers samlinger (3) + 1 nettdag

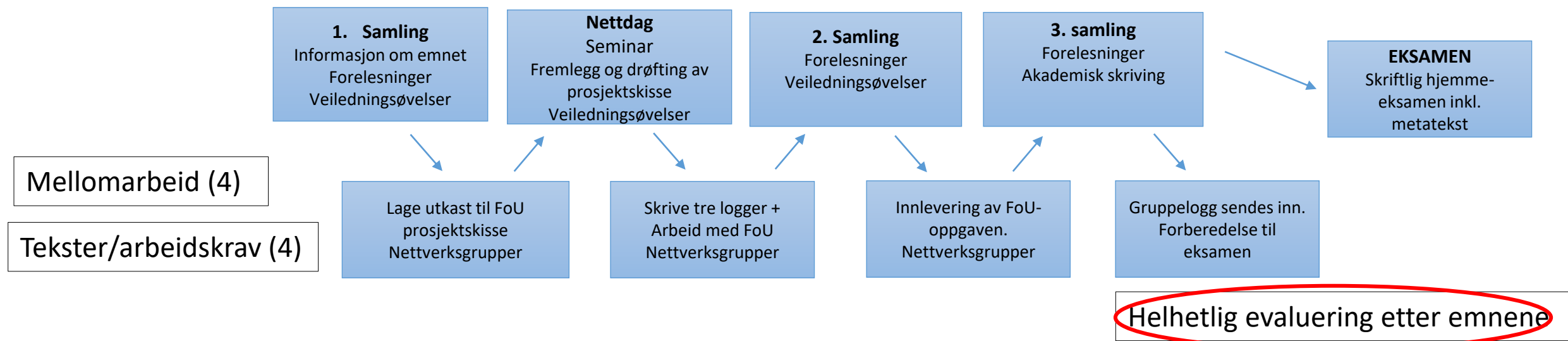
Innføring i veiledning (INNVEIL)

Profesjonskvalifisering (PROKVAL)

Profesjonsveiledning (PROVEIL)

USN Notodden: tendenser og foreløpige funn

Da jeg startet var jeg «ny i faget» og veldig usikker på hvordan jeg skulle vise vei, skape refleksjon og gi veisøkerne en følelse av at dette var nyttig bruk av tid. Jeg manglet kunnskap og teori som ga meg støtte og trygghet som veileder.

Gjennom studiet har vi hatt varierte oppgaver og arbeidskrav. Det har vært med på en stigende progresjon i min læringsprosess. [...] For meg fungerer prosessarbeid godt, det gir følelsen av mer eierskap til mitt eget arbeid når man arbeider med noe over tid. [...] Det er noen fagbøker jeg har fått et nært forhold til.

- Studenter fra barnehage, skole og videregående opplæring har samme forventninger
- Opplevelse av høyere akademisk nivå enn antatt
- Variasjon i undervisning og arbeidskrav
- Skape trygghet og tillit
- Utvikle kunnskap om veiledning

- Endring i synet på veilederrollen
- Metakommunikasjon er viktig for læringsutbyttet
- Å utvikle seg som veileder ved å være i prosess

ERFARINGER OG FORVENTNINGER

BEGRUNNELSER FOR LÆRING LÆRINGSUTBYTTE

HVORDAN KOMMER DETTE TIL UTTRYKK I UTDANNINGEN?

VENDEPUNKT

- Betydningen av individuelle og kollektive prosesser
 - Arbeid med litteratur
- Utfordrende med det kritiske blikket samt utfordre veisøker
 - Øving i ulike tilnærminger til veiledning

- Koble egne erfaringer til forskning og teori.
- Tilbakemelding fra faglærere både på øvelse og tekst
 - Møter med litteratur, veiledningsøvelser, transkribering/ lydopptak, arbeidskravene, arbeid i nettverksgruppa og skriveprosessen, samt utprøving av disse

Å lære mens man gjør er en spennende prosess, som gjør at man blir tvunget til å prøve ut, feile og å stå i situasjoner man kanskje ikke helt vet svaret på og som man syns er ubehagelige.

Jeg tenkte at transkribering ikke var noe jeg kom til å bruke i fremtidige veiledningssamtaler etter endt studie. Men transkribering viste seg å være noe av det mest nyttige jeg har gjennomført

Når jeg startet å lese denne var den som gresk for meg. [...] Ett år senere er denne boka godt brukt, jeg har brukt den mye for å få en forståelse [...] for profesjonelle forpliktelser og ansvar.

UiT Norges arktiske universitet

USN Universitetet
i Sørøst-Norge

iNN Høgskolen
i Innlandet

Sammenfatning fra del-prosjektene

Erfaringer Forventninger Motivasjon (formell og personlig)	Hvordan uttrykkes dette i utdanningen	Vendepunkt	Læringsutbytte og begrunnelser for dette
• Barnehagelærere har forventninger om: • å bli trygg i rollen som veileder • å få konkrete verktøy • Erfaringer de har med inn i studiet: • Ulik erfaringer • Usikker i rollen som veileder • Hovedvekt på erfaringer med H & R-modellen ----- • Studenter fra barnehage, skole og videregående opplæring har samme forventninger • Utvikle kunnskap om veiledning • Opplevelse av høyere akademisk nivå enn antatt • Variasjon i undervisning og arbeidskrav • Skape trygghet og tillit ----- • Lite, noe og mye erfaring som veileder • Mer kompetanse og kunnskap om prof. Veil og kommunikasjon. • Verktøy i veiledning (spørsmål, modeller etc.) ----- • Opptatt av å skape god kommunikasjon til andre • Utvikle seg som profesjonsutøver • Ønsker å bli tryggere i rollen som veileder • Opptatt av den andre	• <u>Organisering</u> • <u>Omvendt undervisning</u> • <u>Øvinger m/ video-obs.</u> • Trygghet/utrygghet v/utprøving av ulike tilnærminger • Verktøy og grunnlags-tenkning - Dialogisk tilnærming ----- • Betydningen av individuelle og kollektive prosesser • <u>Øving i ulike tilnærminger til veiledning</u> • <u>Litteraturstudier</u> • Utfordrende med det kritiske blikket samt utfordre veisøker ----- • Forventninger om å lære hvordan til fokus på egen veilederrolle og posisjon – <u>Fra instrumentell forståelse til drøfting av hvem ønsker jeg å være som veileder</u> • Betydningen av nettverksgruppene ble tydeligere etter hvert i studiet – hyppigere møter. • <u>Litteraturen var krevende og vanskelig, men ble interessant</u> ----- • Veiledning som metode • Prøve ut veiledning • Vekslingen mellom praktisk erfaring/øvelser og teori/litteratur • Å reflektere med litteraturen • Nettverksgruppene	• Introduksjon, utprøving av ulike tilnærminger og diskusjon med andre • Video-observasjon av egen veiledning • Tegning i veilednings- samtalen ----- • <u>Møter med litteratur</u>, veiledningsøvelser, transkribering/ lydopptak, arbeidskravene, arbeid i nettverksgruppa og skriveprosessen, samt utprøving av disse. • Koble egne erfaringer til forskning og teori. • <u>Tilbakemelding fra faglærere både på øvelse og tekst</u> ----- • <u>Møte med litteraturen</u> • Veiledningsøvelsene og ekstern veiledning (arbeidskrav) • Arbeidskravene og sammenhengen mellom omdømme • <u>FOU-oppgave ble for mange et vendepunkt i forståelse og bevisstgjøring relatert til egen FOU-oppgave og de andres</u> ----- • Veiledning en læringsprosess for begge parter • De gode spørsmålene som skaper refleksjon • De samtalene jeg før var redd for – samtalen kan bli god, selv om tema er vanskelig	• Sammenhengen mellom ulike deler av omvendt undervisning • Tegning styrker dialogen • <u>Lærerstøtte</u> • <u>Metaveiledning</u> etter øving av ulike tilnærminger gir større trygghet i hvor de selv plasserer seg i feltet ----- • Å utvikle seg som veileder ved å være i prosess • Endring i synet på veilederrollen • <u>Metakommunikasjon</u> er viktig for læringsutbyttet ----- • Skifte mellom å studere litteratur og å veilede har bidratt til en mer kompleks forståelse av kommunikasjon, særlig det analoge nivået og metakommunikasjon. • Variasjon i arbeidsmåter har gitt innsikt i at veiledning er etisk praksis • Utviklet digitale ferdigheter og kommunikasjonsferdigheter og etisk bevissthet ----- • Litteraturen viser sammenhengen mellom det teoretiske og det praktiske • Nettverksgruppene har vært viktig refleksjonsarena • Teori og litteratur bidrar til refleksjon og styrker veiledningsferdigheter